

Het water in Park Oudegein

Het begon met molens

Van moeras naar polders

Zonder de uitvinding van de poldermolen was het westen van Nederland grotendeels moeras gebleven. Rond 1400 ontdekte men dat je met een molen een schep rad kunt aandrijven en zo water uit een gebied kunt malen. Honderden poldermolens werden gebouwd om de veengebieden droog te malen en te houden.

Eerste molen in 1534

Een eindje verderop langs de Doorslag, tussen de dorpen Jutphaas en Vreeswijk, werd in 1534 een eerste poldermolen gebouwd. De kleine molen ging de Oudegeinse Polder droogmalen. Door de eeuwen heen werd de molen een aantal keer vervangen. In 1666-1667 werd de huidige molen gebouwd. Nadat de functie van de molen in 1955 werd overgenomen door een gemaal raakte de molen in verval. Alleen de ondertoren bleef over.

Molen verhuist naar Park Oudegein

Omdat de molen geleidelijk ingeklemd raakte tussen de bebouwing van Nieuwegein, kon hij geen wind meer 'vangen'. Daarom is de molen in 2003 verplaatst naar de huidige locatie. In 2006 heeft Utrechts Landschap de molen gerestaureerd, waarbij de molen een nieuw bovenhuis met wieken kreeg.

Weer water malen

Vrijwillig molenaars lieten de wieken van de molen weer regelmatig draaien, maar water malen was niet mogelijk. De molen was na de verplaatsing namelijk niet aangesloten op het water. Dankzij een samenwerking tussen de Molenwerkgroep, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Gemeente Nieuwegein en Utrechts Landschap is het in 2020 gelukt om de molen aan te sluiten op het watersysteem van Park Oudegein.

De molen in 1920

Waterbeheer nu

Droge voeten en schoon water

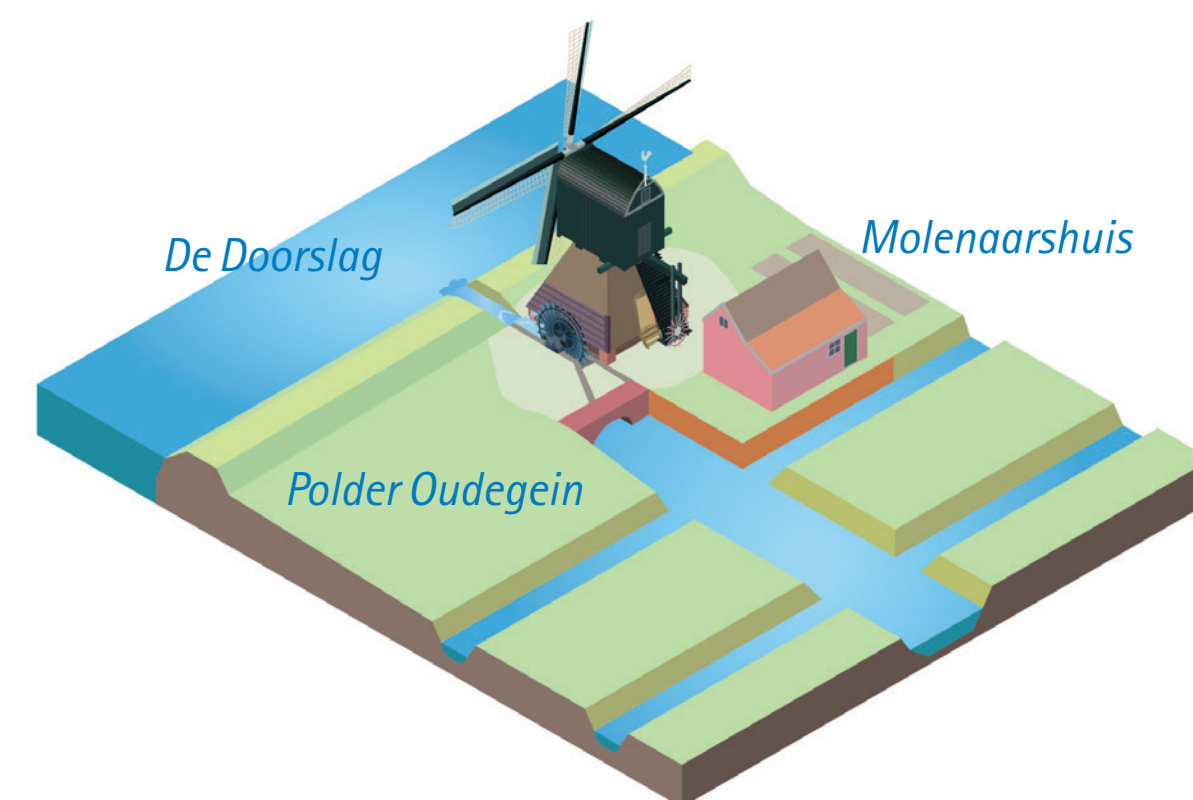
Park Oudegein ligt in een polder. Het park ligt lager dan het water van de Doorslag dat achter de molen ligt. Als we niets doen, stijgt het water in de polder en krijgen we natte voeten. Eeuwenlang werden polders drooggemalen door molens. Tegenwoordig doet Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden dat met elektrische gemalen. Die gemalen zorgen ervoor dat er niet teveel, maar ook niet te weinig water is.

Even verderop, onder een blauw kastje, zit het gemaal dat Park Oudegein bemalt. Het is een bijzonder gemaal, want hij is zo gebouwd dat ook de historische poldermolen kan helpen bij het malen.

Het gemaal en de molen hebben samen nog een taak: het water rondpompen in het park. Dat verbetert de kwaliteit van het water waardoor het gezond blijft voor waterdieren en -planten. Van het hele systeem zie je bijna niks: alleen een blauw kastje, twee donkere kastjes en een paar zwarte buizen. Hoe het werkt? Kijk op de tekening en volg de blauwe pijlen!

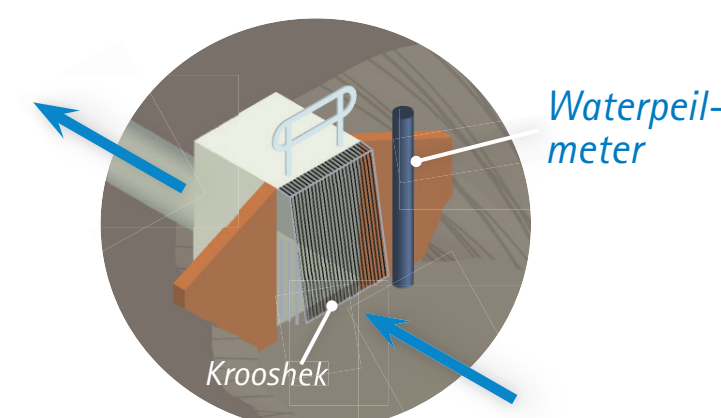
De molen op zijn oude plek

De molen is meer dan 350 jaar geleden bijna een kilometer verder naar het noorden langs de Doorslag neergezet. Het schep rad zat aan de linkerkant, vanuit de polder gezien, om het water over de dijk naar de Doorslag te malen. De molenaar woonde in het huisje bij de molen. Na de verplaatsing is de molen een kwartslag gedraaid.

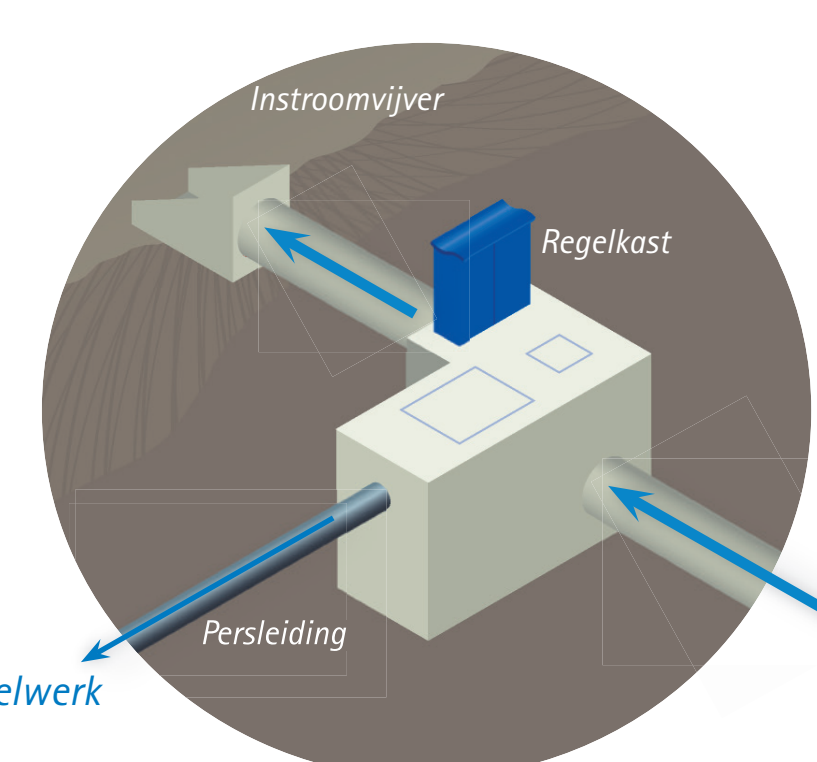
1 Instroomput

Het water stroomt door het park. Stuwen houden het water op het juiste peil. Uiteindelijk stroomt het naar het laagste punt: de maaltocht. Bij de instroomput komt het water het gemaal binnen.

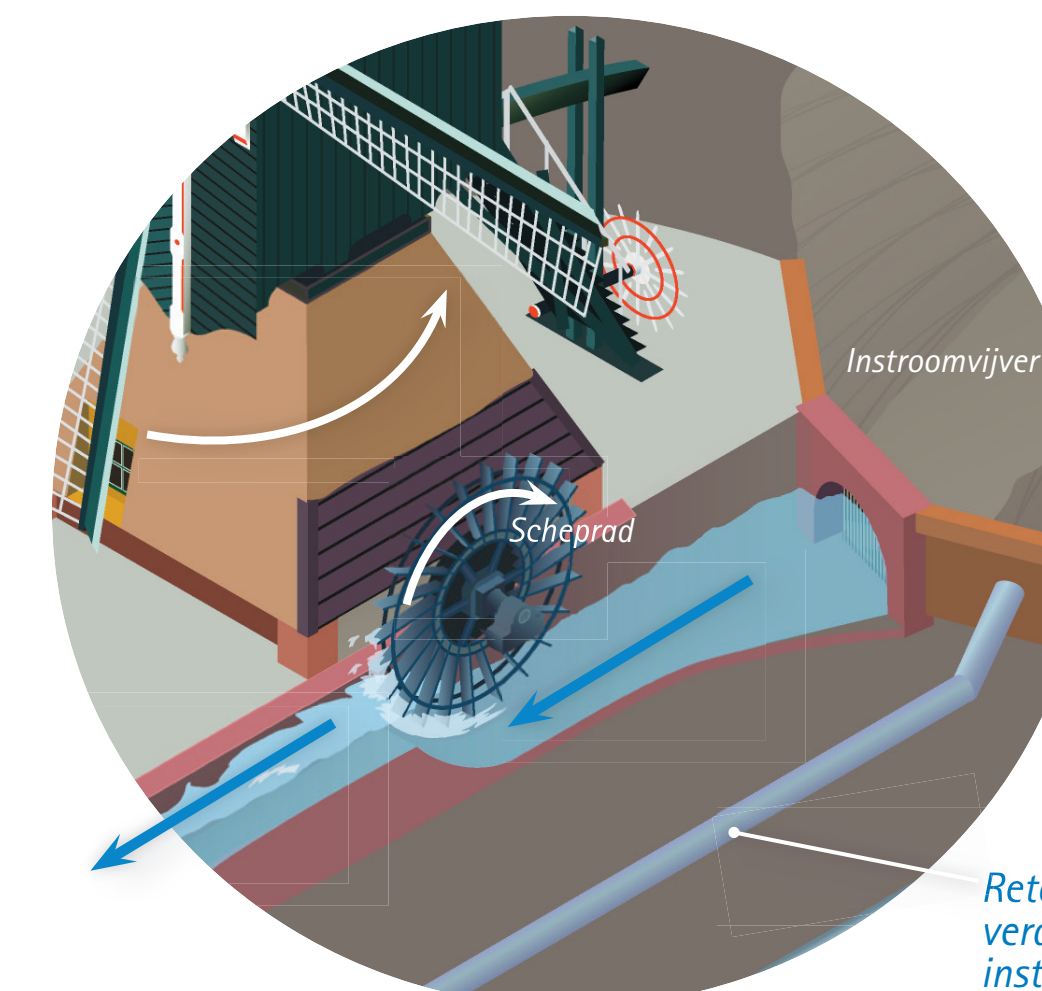
2 Gemaal

Het blauwe kastje bepaalt waar het water heen gaat. Draait de molen, dan stroomt het naar de instroomvijver. Zo niet, dan pompt het gemaal het water door een leiding naar het verdeelwerk.

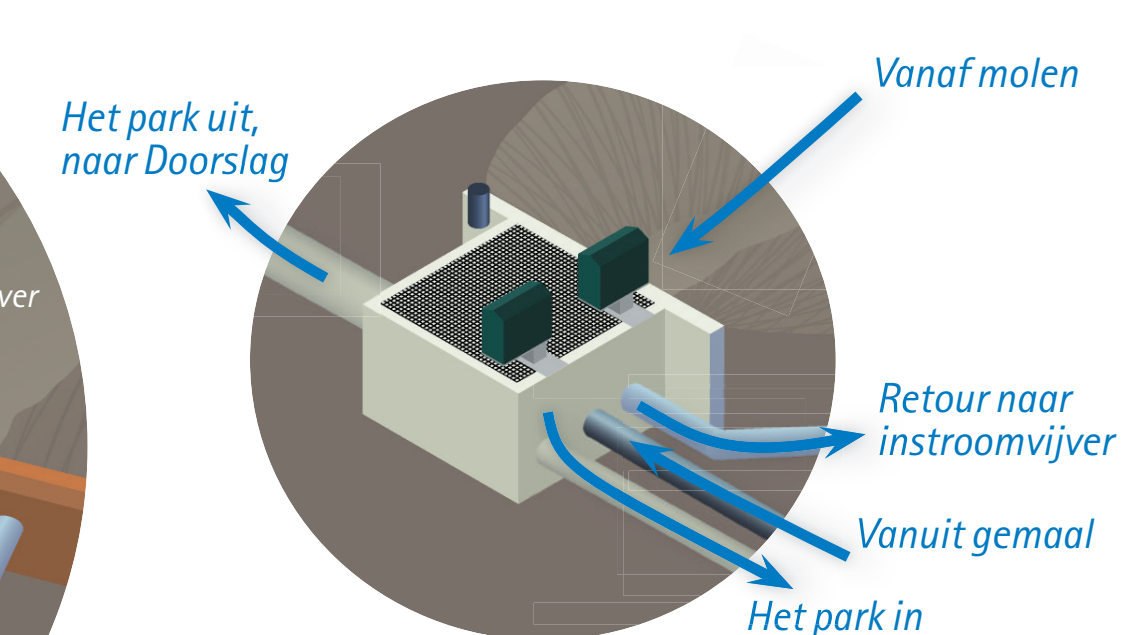
3 Molen

Als de molen draait, brengt het schep rad het water omhoog naar de uitstroomvijver. Staat de molen stil, dan doet het gemaal het werk.

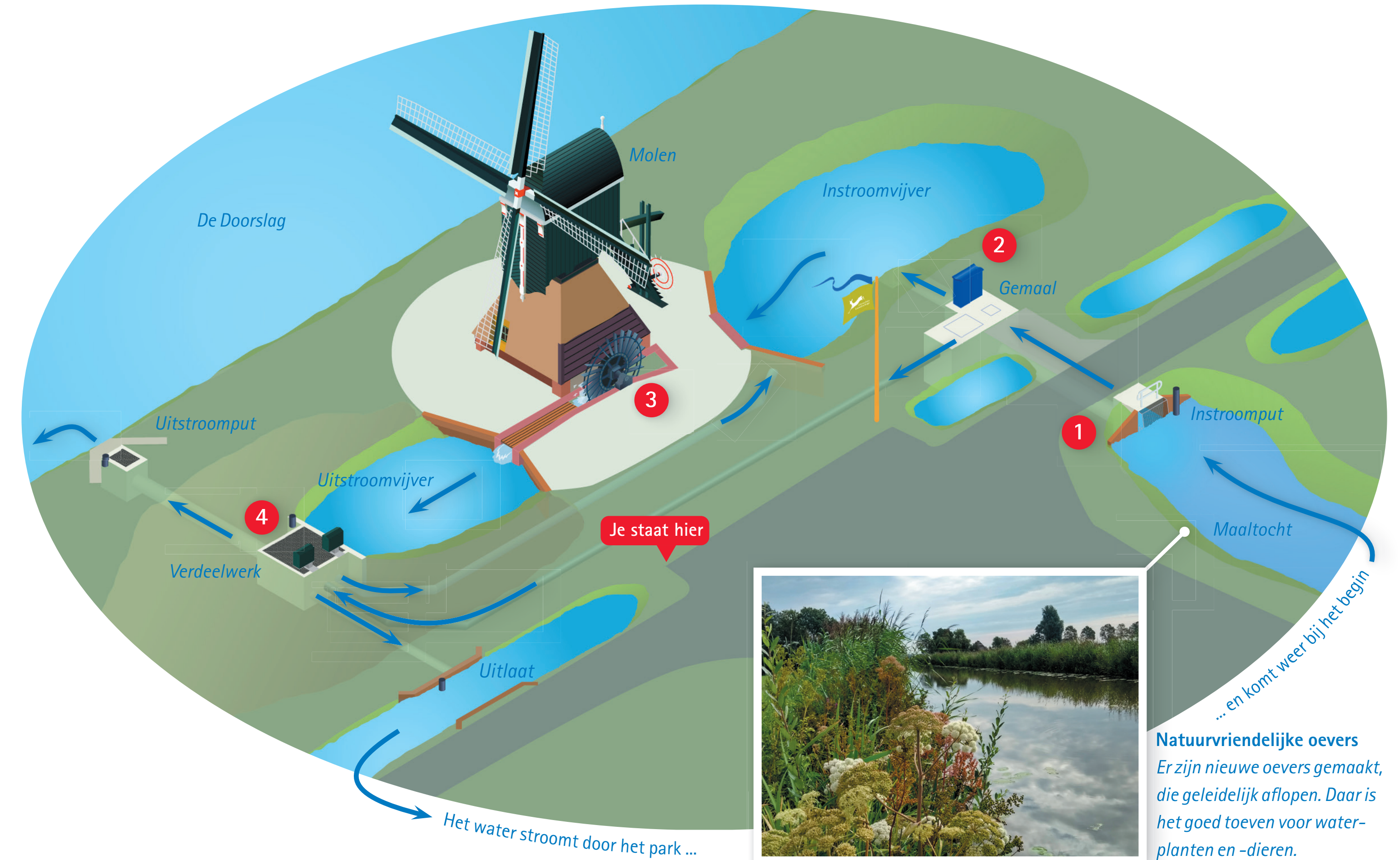
4 Verdeelwerk

Het verdeelwerk bepaalt waar het water heengaat: terug het park in, terug naar de instroomvijver of naar de Doorslag. De donkere kastjes bedienen elk een schuif waarmee een buis open of dicht kan.

Kom kijken!

De molenaars laten de werking van de eeuwenoude poldermolen graag zien. De molen is open voor bezoek als de blauwe wimpel wappert, meestal op woensdag- en zondagmiddag.

Natuurvriendelijke oevers
Er zijn nieuwe oevers gemaakt, die geleidelijk aflopen. Daar is het goed toeven voor waterplanten en -dieren.

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Nieuwegein

www.destichtserijnlanden.nl

tel: 030 634 57 00